

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA MIASTA KONINA ZA 2009 ROK

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii oraz uchwalonym przez Radę Miasta Konina Programem Przeciwdziałania Narkomanii dla miasta Konina na lata 2008 - 2010 (zwanym dalej Programem) ze środków uzyskanych z tytułu opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w 2009 roku realizowano zadania zawarte w w/w Programie.

Celem głównym Programu było przeciwdziałanie rozszerzaniu się zjawiska narkomanii oraz problemom jej towarzyszącym. Cel ten realizowany był w trzech obszarach:

1. profilaktyka,
2. leczenie, rehabilitacja, reintegracja i ograniczanie szkód zdrowotnych osób uzależnionych,
3. epidemiologia, monitoring, ewaluacja.

Czwarty obszar dotyczący ograniczenia podaży realizowany był przez policję.

Jako cele operacyjne Programu przyjęto:

1. zmniejszenie tempa wzrostu rozpowszechniania używania narkotyków,
2. ograniczanie szkód zdrowotnych osób uzależnionych,
3. rozwój usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,
4. ograniczenie zakażeń HIV, HCV i innych chorób związanych z używaniem narkotyków.

Powyższe cele realizowane były poprzez:

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem:

1. Kontynuowano realizację zadania publicznego pod nazwą „Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin dotkniętych problemem narkotykowym”. Zadanie było realizowane przez Stowarzyszenie MONAR. W ramach zadania prowadzono poradnictwo i terapię dla osób uzależnionych od narkotyków i eksperymentujących z nimi oraz poradnictwo i terapię dla rodzin tych osób. Udzielono ogółem 190 świadczeń. Z pomocy terapeutycznej korzystało 47 osób, z tej liczby 17 to osoby z problemem narkotykowym. Częściej do Punktu zgłaszali się rodzice i opiekunowie dzieci i młodzieży używającej narkotyków. Spośród osób z problemem narkotykowym przeważająca liczba klientów to ludzie młodzi pomiędzy 17 a 25 rokiem życia. Większość z nich używała kilku środków psychoaktywnych (marihuany, amfetaminy, alkoholu) równocześnie. Cztery osoby skierowano do stacjonarnych placówek terapii uzależnienia, pracownicy Punktu utrzymują z tymi osobami stały kontakt (co daje szansę na wsparcie i kontynuowanie pracy nad zdrowieniem z uzależnienia także po odbytej terapii stacjonarnej).

Przy Punkcie Konsultacyjnym od stycznia 2008 roku funkcjonuje hostel dla osób po ukończonym leczeniu stacjonarnym, z pomocy w ramach programu postrehabilitacyjnego skorzystało w 2009 roku 12 osób. W tym programie zrealizowano 72 godziny grupy wsparcia, 48 godzin interwencji kryzysowej i 120 godzin grupy pracy nad rozwojem osobistym.

Dzięki realizacji tego zadania 17 osób podjęło pracę nad zatrzymaniem rozwoju uzależnienia, zaś kolejne osoby uczyły się powrotu do takiego sposobu funkcjonowania by był on społecznie akceptowany.

W działania motywujące młodych ludzi do terapii często angażują się kuratorzy sądowi, policjanci, wychowawcy i pedagodzy szkolni – w 2009 roku 25 osób z tych kręgów zawodowych korzystało z poradnictwa MONAR.

2. Miasto Konin współpracowało z trzema poradniami leczenia uzależnień oraz z oddziałem leczenia uzależnień (finansowanymi z Narodowego Funduszu Zdrowia). Każda z w/w placówek kieruje swoją ofertę także do osób uzależnionych od narkotyków. Do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych coraz częściej napływają wnioski o leczenie osób, które poza alkoholem używają narkotyków. Osoby, które udaje się zmotywować do leczenia Komisja kieruje do placówki terapeutycznej a następnie monitoruje przebieg leczenia. Dane statystyczne uzyskiwane z placówek terapeutycznych są pomocne w monitorowaniu problemów narkomanii na terenie miasta Konina.
3. W Wydziale Kultury, Sportu i Spraw Społecznych znajduje się, na bieżąco aktualizowany, adresowy spis placówek terapii uzależnienia dla narkomanów. Jest on udostępniany wszystkim zainteresowanym – osobom uzależnionym, ich rodzinom, kuratorom sądowym, pedagogom szkolnym, pracownikom pomocy społecznej.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej:

1. Jak wyżej wspomniano, w ramach realizacji zadania publicznego „Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin dotkniętych problemem narkotykowym” prowadzone jest poradnictwo dla bliskich osób używających narkotyków. Najczęściej są to rodzice, opiekunowie. Zwykle zgłaszając się po pomoc są skoncentrowani głównie na poszukiwaniu pomocy dla swoich dzieci. Jeśli pozostają w kontakcie terapeutycznym często dowiadują się, że sami potrzebują pomocy, pracy nad sobą, nad zmianą postaw wychowawczych, relacjami rodzinnymi, itd. W 2009 roku z pomocy Punktu korzystało 30 rodziców (opiekunów). Uzyskiwali oni wsparcie psychiczne, uczyli się jak być konsekwentnym w wychowaniu, jak ważne jest jasne określanie granic, stawianie wymagań.
2. Kontynuowano współpracę z poradniami leczenia uzależnień, które prowadzą poradnictwo i terapię dla rodziców dzieci i młodzieży z problemem narkotykowym.
3. W ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane były zadania z zakresu interwencji kryzysowej, których realizatorami była Sekcja Poradnictwa Rodzinnego i Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie oraz Konińskie Towarzystwo „Trzeźwość”. Ponieważ realizatorzy ci udzielają pomocy wszystkim osobom i rodzinom w kryzysowej sytuacji – z interdyscyplinarnego poradnictwa korzystać mogły także rodziny z problemem narkotykowym (w obydwu tych placówkach największe zapotrzebowanie jest na poradnictwo prawne).

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Większość zadań z tego obszaru była realizowana i finansowana w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Programy profilaktyczne realizowane w szkołach, placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz w ramach zajęć sportowo – rekreacyjnych dotyczyły zwykle nie tylko alkoholu lecz wszystkich substancji psychoaktywnych, uczyły różnorodnych umiejętności życiowych, psychologicznych i społecznych.

1. Promowano zdrowy styl życia i aktywne formy spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież – głównie poprzez realizację zadania „Prowadzenie zajęć rekreacyjno – sportowych z programem profilaktycznym” tzw. Osiedlowe Szkołki Sportowe. Na trzynastu obiektach sportowych, na terenie całego miasta, w okresie od 14 kwietnia do 28 listopada, wykwalifikowani specjaliści (trenerzy i instruktorzy sportu, instruktorzy

rekreacji, nauczyciele w – f oraz psycholog i pedagog) prowadzili zajęcia dla wszystkich chętnych, młodych ludzi w wieku od 7 do 19 lat. Zajęcia rekreacyjno – sportowe odbywały się 3 razy w tygodniu, regularnie uczestniczyło w nich 347 osób. W okresie od 6 do 28 listopada zajęcia odbywały się na krytej pływalni MOSiR przy ul. Szymanowskiego 5 zgodnie z ustalonym harmonogramem. Chętni uczestniczyli w kursie nauki pływania z instruktorem, inni mogli korzystać z programu użytkowego pływalni w dowolny sposób. Program profilaktyczny opierał się na założeniach pedagogiki ulicy tzn. wykorzystywał zaistniałe sytuacje i zdarzenia do rozpoczęcia pracy pedagogicznej oraz pedagogiki zabawy i socjoterapii. Zrealizowano 155 godzin zajęć profilaktycznych. Pracowano nad różnymi problemami uczestników np. nad nieumiejętnością rozwiązywania konfliktów, zachowaniami agresywnymi, problemami z substancjami uzależniającymi, wyborem drogi życiowej, problemami domowymi. Uczestnicy zajęć poznali realne konsekwencje zażywania środków psychoaktywnych, zasady asertywnego odmawiania i wyrażania własnego zdania, nauczyli się lepszego radzenia ze złością i agresją, konstruktywnej komunikacji z innymi ludźmi, wyrażania emocji w sposób społecznie akceptowany, lepiej poznali własną wartość i wartość drugiego człowieka. Zajęcia zabezpieczyły możliwość spędzania czasu wolnego w bezpiecznych warunkach, integrowały dzieci i młodzież zamieszkującą poszczególne osiedla. Jak wiadomo, rozwój pasji, zainteresowań jest jednym z czynników chroniących przed uzależnieniami – Osiedlowe Szkółki Sportowe przyczyniły się do zainteresowania sportem także tej grupy dzieci i młodzieży, która dotąd nie korzystała z takich alternatywnych form spędzania czasu wolnego (przyjmowano wszystkich chętnych, niezależnie od ich talentów i umiejętności sportowych). Realizatorem zadania był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który w ramach pracy pedagogicznej nawiązał współpracę m.in. z MONAR i Szkolnym Ośrodkiem Kariery.

Osiedlowe Szkółki Sportowe MOSiR funkcjonowały w następujących punktach:

- OSS Starówka – Stadion Miejski, ul. Podwale,
- OSS Wilków – Osiedlowe Boisko Sportowe – Wilków,
- OSS Chorzeń – Osiedlowe Boisko Sportowe – Chorzeń,
- OSS Niesłusz – Osiedlowe Boisko Sportowe – Niesłusz,
- OSS Zatorze – Osiedlowe Boisko Sportowe – Zatorze,
- OSS Os. Sikorskiego – boisko sportowe Szkoły Podstawowej nr 15,
- OSS III Osiedle – boisko sportowe Zespołu Szkół im Kopernika (od 1.10.2009 zajęcia przeniesiono na boisko sportowe Gimnazjum nr 7),
- OSS IV Osiedle – boisko sportowe Szkoły Podstawowej nr 4,
- OSS V Osiedle – Wschód – boisko sportowe Szkoły Podstawowej nr 3,
- OSS V Osiedle – Zachód – boisko sportowe Szkoły Podstawowej nr 8,
- OSS Va Osiedle – Zakole – boisko sportowe Gimnazjum nr 7,
- OSS Gosławice – boisko sportowe Szkoły Podstawowej nr 10,
- OSS Cukrownia Gosławice – boisko sportowe Szkoły Podstawowej nr 11,
- OSS Laskówiec – boisko sportowe w parku.

Podstawą przyjęcia do szkółek była zgoda rodziców lub opiekunów prawnych.

Na realizację w/w zadania przeznaczono kwotę 90.000 zł.

2. Kwotą 15.107,99 zł dofinansowano realizację profesjonalnych programów profilaktycznych w czterech konińskich szkołach. I tak:
  - w Gimnazjum nr 1 - „Program interwencyjny”, „Lekcje przestrogi”,
  - w Gimnazjum nr 7 - program „Wiem co wybieram”,
  - w I Liceum – program „Życie nie po to jest by brać”,
  - w Zespole Szkół Górniczo – Energetycznych – „Szkoła bez zagrożeń”.

W Gimnazjum nr 1 integralną częścią programu były zajęcia sportowo – rekreacyjne, co ważne – w klasach pierwszych, drugich i trzecich przeprowadzono też zajęcia w wyniku, których wyłoniono 20-osobową grupę dzieci izolowanych i odrzuconych, z niezaspokojoną potrzebą akceptacji, bezpieczeństwa i uznania społecznego.

W wyniku 48-godzinnego cyklu zajęć realizowanych z tą grupą dzieci włączyły się do grup zadaniowych, potem do zabaw co umożliwiło im nawiązanie głębszych i bardziej trwałych relacji interpersonalnych w grupie szkolnej.

W Gimnazjum nr 7 do warsztatów nt. uzależnień, asertywności, komunikacji interpersonalnej i radzenia sobie ze stresem dołączono zajęcia nt. cyberprzemocy i zagrożeń płynących z Internetu. Generalnie w programach korzystano z różnych form i metod pracy, dostarczano wiedzę ale też trenowano umiejętności. Ogółem programami profilaktycznymi objęto 1285 dzieci i młodzieży, 300 dorosłych (rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli). Dzieci i młodzież uczestniczące w programach uczyły się jak żyć zdrowo, bez uzależnień, agresji i przemocy, kształtowały swoje umiejętności: dokonywania odpowiednich wyborów i rozwiązywania problemów, zachowań asertywnych, słuchania i rozumienia innych, konstruktywnego wyrażania uczuć i radzenia sobie z uczuciami przykrymi zwłaszcza złością, podnosiły własną samoocenę, uczyły się poszanowania praw innych osób. Uczestnictwo w programach podnosiło też poziom wiedzy nt. konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych oraz nt. przyczyn i mechanizmów uzależnień. Ewaluację programów prowadzono przy użyciu:

- anonimowych ankiet,
- rozmów kierowanych z wychowawcami i/lub rodzicami,
- obserwacji zachowań dzieci w klasie i szkole.

3. We wszystkich placówkach wsparcia dziennego (świetlicach środowiskowych, świetlicach socjoterapeutycznych, środowiskowych ogniskach wychowawczych) na terenie Konina realizowane są programy profilaktyczne np. „III Elementarz czyli program siedmiu kroków”, „Dziękuję nie spróbuję”, „Starszy brat, starsza siostra”, „Spójrz inaczej na agresję”, itp.
4. W listopadzie 2009 roku Miasto Konin, we współpracy z pracownikami Punktu Konsultacyjnego MONAR, zorganizowało trzydniowe warsztaty szkoleniowe dla 20 – osobowej grupy pedagogów i psychologów szkolnych nt. „Interwencje profilaktyczne i korekcyjne w stosunku do dzieci i młodzieży mającej kontakt z narkotykami”. Na organizację warsztatów wydatkowano kwotę 3.134,35 zł. Informacje zwrotne uzyskane od uczestników warsztatów pozwalają stwierdzić, że wyposażyły one w cenne metody pracy profilaktycznej i korekcyjnej zarówno ze wszystkimi uczniami, jak i z tymi, którzy zaczęli eksperymentować z zażywaniem substancji psychoaktywnych.
5. Kwotę 6.216 zł przeznaczono na materiały profilaktyczne z nadrukiem „Myślę więc nie biorę”. Materiały te trafiły do wszystkich instytucji, stowarzyszeń, placówek wsparcia, które w jakikolwiek sposób przyczyniają się do propagowania życia bez substancji uzależniających.
6. Współorganizowano lokalne imprezy promujące zdrowy styl życia (festyny z okazji Dnia Dziecka, turniej Środowiskowych Ognisk Wychowawczych, olimpiadę wiedzy o środkach psychoaktywnych).
7. Na stronach www.konin.pl, www.mosirkonin.pl oraz w lokalnych mediach informowano o przedsięwzięciach związanych z realizacją zadań profilaktycznych.
8. Kwotą 12.200 zł dofinansowano realizację w lokalnym radio audycji „Małe portrety ludzkich spraw”. Do uczestnictwa w audycji zapraszane były m.in. osoby działające w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień, propagowały one wiedzę nt. uzależnień, metod i form pomocy dla osób uzależnionych i członków ich rodzin, instytucji na terenie Konina, które taką pomoc oferują.
9. Wychodząc z założenia, że skuteczność wychowania w znacznym stopniu zależy od osoby wychowującego jesienią 2009 roku dofinansowano kwotą 3.300 zł realizację programu „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Program był realizowany przez Miejski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, na terenie Gimnazjum nr 7, z 15 – osobową grupą rodziców dzieci w wieku gimnazjalnym. Był to cykl zajęć trwający

10 tygodni (jeden raz w tygodniu zajęcia 4 – godzinne). Ewaluacja programu wskazuje na następujące korzyści:

- zmiany w deklarowanych postawach wychowawczych dotyczyły: stosowania kar cielesnych, budowania podmiotowej relacji z dzieckiem (respektowanie autonomii), autorytetu, odpowiedzialności za dziecko, akceptowania uczuć dziecka,
- udział w zajęciach miał wpływ na relacje z dziećmi w zakresie rozumienia zachowań i postaw dzieci, komunikacji, rozwiązywania konfliktów i problemów.

Ponieważ sami rodzice ocenili program jako bardzo osadzony w realiach, dający narzędzia do radzenia sobie w trudnych, konfliktowych sytuacjach będzie on kontynuowany w 2010 roku.

Zadania specyficzne dla profilaktyki narkomanii realizowali pracownicy Punktu Konsultacyjnego MONAR:

1. W ramach profilaktyki pierwszorzędowej współpracowano z Liderami Młodzieżowymi z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Koninie (Liderów wyszkolono do prowadzenia profilaktyki rówieśniczej w 2008 roku).
2. Pracownicy Punktu przeprowadzili w 2009 roku 35 spotkań nt. profilaktyki uzależnień oraz HIV/AIDS z uczniami szkół ponadpodstawowych. Liczba odbiorców: 500 osób. Należy dodać, że działania na rzecz profilaktyki HIV/AIDS, wirusowego zapalenia wątroby oraz innych chorób związanych z używaniem narkotyków, poza Monarem i Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, prowadzą wszyscy realizatorzy programów profilaktycznych.
3. MONAR współpracował z lokalnymi mediami (radio „Planeta”, „Przegląd Koniński”) udzielając wywiadów nt. profilaktyki uzależnień oraz promując swoją działalność.
4. W kwietniu i maju 2009 r. przeprowadzono na terenie Konina dwie akcje pod hasłem „Wolność jest luksusem, na który cię stać – nie uzależniaj się”. W ramach akcji ulotki z tym hasłem oraz wskazaniem możliwości pomocy psychologicznej trafiły do około 1000 osób.
5. Na przełomie maja i czerwca przeprowadzono akcję plakatową – na terenie konińskich szkół ponadgimnazjalnych rozkolportowano 50 plakatów i 200 folderów promujących zdrowy styl życia i wskazujących możliwość korzystania z pomocy psychologicznej.
6. W sierpniu 2009 r., w ramach akcji „Wakacje bez narkotyków”, pracownicy Punktu wraz z Liderami Młodzieżowymi oraz mieszkańcami hostelu wzięli udział w „Fecie na pożegnanie wakacji” roznosząc ulotki i prezentując ofertę MONARU.
7. 1 grudnia 2009 r. z okazji Światowego Dnia Walki z AIDS pracownicy Punktu, wspólnie z pacjentami Ośrodka NZOZ Monar w Nowolipsku zorganizowali na Placu Wolności happening, w którym udział wzięli nauczyciele i pedagodzy ze swoimi uczniami. Wolontariusze z PWSZ roznosili ulotki z treściami nawołującymi do życia bez uzależnień, był koncert, krąg przyjaźni. Akcję życzliwie wsparły konińskie media tj. radio „Planeta”, „Przegląd Koniński” a także Koniński Dom Kultury i inne instytucje. Niezwykle cenną rzeczą jest, że w działania dot. profilaktyki narkomanii i HIV/AIDS angażują się w Koninie także środowiska zawodowo zajmujące się inną tematyką.
8. W listopadzie w Punkcie Konsultacyjnym zorganizowano szkolenie dla 16 kuratorów sądowych na temat zakresu pomocy psychologicznej udzielanej osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz nt. profilu osoby uzależnionej, omówiono także warunki i metody współpracy.
9. W Punkcie Konsultacyjnym MONAR prowadzony był telefon zaufania, w 2009 roku udzielono 107 porad telefonicznych.

IV. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

1. Samorząd Miasta Konina stara się współpracować ze wszystkimi organizacjami, instytucjami i osobami fizycznymi, które w jakikolwiek sposób przyczyniają się do rozwiązywania problemów narkomanii.
2. Kwotą 85.000 zł wsparto realizację zadania publicznego „Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób i rodzin dotkniętych problemem narkotykowym” – Stowarzyszenie MONAR.
3. Współpracowano z Komendą Miejską Policji (szczególnie z Wydziałem Prewencji), która realizuje działania profilaktyczne, przeciwdziała rozprowadzaniu narkotyków, monitoruje miejsca szczególnie narażone na działalność dealerów narkotykowych. Kwotą 2.198,53 zł dofinansowano (ze środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi) realizowany przez KMP Wielkopolski Program Prewencyjny „Bezpieczna Szkoła”.
Za 4.000 zł zakupiono dla KMP testy do badania obecności narkotyków w ślinie, które są używane do badania kierowców. Uzyskano informację z policji, że przy pomocy tych testów wykryto już kilku kierowców, którzy prowadzili pojazd w stanie odurzenia narkotykowego.

V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

Działania z tego obszaru realizował Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. W 2009 roku z różnych form pomocy korzystało 10 osób z problemem narkotykowym. Bardzo istotną częścią pomocy w przypadku tych osób była praca socjalna i kontrakty socjalne. Do Klubu Integracji Społecznej MOPR w 2009 roku nie zgłosiła się żadna osoba z problemem narkotykowym.

Dane epidemiologiczne z terenu miasta Konina prezentowane są każdorazowo w części diagnostycznej Programu Przeciwdziałania Narkomanii.